

Door Linda van Beest

14 jan 2025 om 13:03

968 reacties

Delen

Albert Heijn riep maandag alle diepvrieszakken blauwe bessen van 1 kilo terug vanwege mogelijke besmetting met het hepatitis A-virus. Nu blijkt dat zeker twaalf mensen er erg ziek van zijn geworden. En het RIVM houdt rekening met nog veel meer besmettingen.

Wanneer hebben deze bessen in het schap gelegen?

Het gaat alleen om de diepvriesbessen in zakken van 1 kilo met de t.h.t.-datum 14 april 2026, laat Albert Heijn weten. Deze zakken komen uit Polen. "De bessen in de papieren doosjes of die in een mixverpakking zitten, komen van een andere leverancier en zijn niet besmet." Uit voorzorg zijn ook de zakken met een datum voor 14 april 2026 teruggeroepen.

Albert Heijn heeft de kilozakken met t.h.t.-datum 14 april 2026 "gisteravond uit het schap gehaald", laat een supermarktmanager weten. De supermarktketen roept klanten op de bessen terug te brengen naar de winkel. "Het aankoopbedrag krijg je terug, ook als de verpakking is geopend" legt een woordvoerder uit. Het is niet bekend hoeveel klanten de zakken al hebben teruggebracht.

De Albert Heijn zegt dat de zakken half oktober zijn geproduceerd. De woordvoerder geeft geen antwoord op de vraag sinds wanneer deze zakken in het schap lagen. Volgens Franz en Van der Fels-Klerx zou "dat best een tijd kunnen zijn", aangezien het om een diepgevroren product gaat. Maar het is lastig te schatten hoelang precies, aangezien het ook afhangt van de doorloopsnelheid bij Albert Heijn. Het RIVM kreeg de eerste melding over hepatitis A in november binnen.

NU.nl-lezers wisten ons te vertellen dat in het schap nu bessen liggen die houdbaar zijn tot en met december 2026. Het zou dus goed kunnen dat de besmette bessen al een behoorlijke tijd geleden over de toonbank gingen.

"Twee patiënten zijn dusdanig ziek, dat ze moesten worden opgenomen in het ziekenhuis", vertelt RIVM-woordvoerder Eelco Franz aan NU.nl. De twaalf patiënten zijn tussen de 25 en 77 jaar.

Het RIVM houdt er rekening mee dat mogelijk honderden mensen met het virus besmet zijn. Dat komt doordat de terugroepactie nu is begonnen, maar veel mensen in de periode hiervoor de bessen nog gegeten kunnen hebben. "Natuurlijk is niet iedere vrucht besmet, maar er zullen nog wel meer mensen ziek worden. En zij kunnen anderen besmetten", vervolgt Franz.

Toch ziet hij geen reden tot zorg: "De meeste mensen worden slechts mild of niet ziek van hepatitis A." De woordvoerder vermoedt dat lang niet iedereen zich bij de huisarts zal melden, mede omdat velen niet veel van het virus zullen merken. Als het niet ernstig genoeg is, wordt er niet op hepatitis A getest.

Toch kunnen patiënten wél ernstig ziek worden: zo kan je een acute leverontsteking oplopen door hepatitis A. "Als je je ziek voelt, is goede hygiëne erg belangrijk", zegt de RIVM-woordvoerder.

Na de melding van Albert Heijn over de besmette blauwe bessen vroegen NU.nl-lezers zich onder meer af hoe dit kon gebeuren. Hieronder beantwoorden we de meestgestelde vragen.

Hoe komt het hepatitis A-virus in de blauwe bessen van Albert Heijn terecht?

Het virus wordt door mensen verspreid. "Waarschijnlijk is het tijdens de oogst bij de blauwe bessen gekomen", zegt Franz. "Mogelijk had een besmette bessenplukker zijn of haar handen niet goed gewassen na een toiletbezoek."

Het virus wordt door mensen uitgescheiden via de ontlasting. "Bij slechte hygiëne is er een kans dat een besmette persoon het virus overbrengt op de bessen."

Het is ook mogelijk dat de bessen zijn bewaterd met besmet water, vertelt Ine van der Fels-Klerx. Zij is buitengewoon hoogleraar Economie van Voedselveiligheid aan de Wageningen University & Research. "Het virus kan via irrigatiewater dat met menselijke ontlasting is besmet bij de vruchten komen."

Het virus trekt niet in de bessen, maar hecht zich er volgens Franz wel stevig aan vast. "Je kunt het er daardoor niet makkelijk van afwassen." Dit gebeurt overigens niet vaak: een voedselgerelateerde uitbraak van hepatitis A komt ongeveer één tot twee keer paar jaar in Nederland voor.

Hoe kwam de hepatitis A-besmetting aan het licht?

Het RIVM ontving meer meldingen van huisartsen die patiënten met hepatitis A hadden gezien. Daarom ging het instituut op onderzoek uit. "We hebben de GGD's van de getroffen regio's ingelicht over de hepatitis A-meldingen. Zij doen dan onderzoek", legt Franz uit. De GGD nam een vragenlijst af en daaruit kwam de blauwe bes als boosdoener naar voren.

Het RIVM waarschuwde vervolgens de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en die vervolgde het onderzoek. De NVWA toonde in samenwerking met Wageningen Food Safety Research aan dat de blauwe bessen zijn besmet met het hepatitis A-virus. "Daarom heeft Albert Heijn nu maatregelen getroffen."

Wie is er verantwoordelijk als iemand heel ziek wordt?

"Volgens de Algemene Levensmiddelenverordening zijn producenten en leveranciers primair verantwoordelijk voor de veiligheid van producten", legt Van der Fels-Klerx uit. In deze Europese wet uit 2002 staat dat levensmiddelen die gevaarlijk zijn voor de gezondheid niet mogen worden geëxporteerd.

In dit geval is Albert Heijn dus verantwoordelijk voor de besmette blauwe bessen. Volgens de keten komt het product uit Polen, dus daar zal meer onderzoek naar gedaan moeten worden. "Je moet kunnen aantonen dat iemand ziek is geworden van een bepaald product. Als de bron getraceerd is, zou iemand deze leverancier aansprakelijk kunnen stellen."

Volgens de wet hebben alle partijen in de voedselketen een meldplicht als een levensmiddel onveilig is. Elk bedrijf kan apart een sanctie opgelegd krijgen voor het niet (op tijd) melden.

Van der Fels-Klerx is niet heel verbaasd over de uitbraak. "Er wordt altijd gecontroleerd op hygiëne of schadelijke stoffen, zoals metaaldeeltjes in voedsel. Maar 100 procent controle bestaat niet en 0 procent risico bestaat ook niet "

Het schap bij Albert Heijn is leeg. Je kunt nog wel blauwe bessen in andere verpakkingen kopen.
Beeld: Bas Scharwachter

Wat is hepatitis A?

Het hepatitis A-virus kan een ontsteking van de lever veroorzaken. Vermoeidheid, koorts, buikpijn en misselijkheid zijn klachten die bij het virus passen. Hepatitis A kan ook gepaard gaan met geelzucht: gele verkleuring van de huid en het oogwit. Dat komt doordat de lever niet goed functioneert.

Niet iedere besmette persoon merkt iets van het virus. Je kunt het hepatitis A-virus oplopen via contact met zieken of als je besmet voedsel binnenkrijgt.

Er is geen medicijn tegen hepatitis A, maar de symptomen kunnen worden bestreden. Wel is er een vaccin tegen hepatitis A, maar dat zit niet standaard in het Rijksvaccinatieprogramma. Als je op vakantie gaat naar een land waar de kans op besmetting groter is, kun je je laten vaccineren.